

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Sžr/92/2016
Identifikačné číslo spisu: 1015201290
Dátum vydania rozhodnutia: 27.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1015201290.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Hargaša a členov senátu Mgr. Petra Melichera a JUDr. Kataríny Benczovej, v právnej veci žalobcu: Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, so sídlom Primaciálne námestie 1, Bratislava, proti žalovanému: Okresný úrad Bratislava, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností, so sídlom Ružová dolina 27, Bratislava, za účasti: Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 36, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Co-51/2015-IBa z 26. mája 2015, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/171/2015-31 z 2. decembra 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/171/2015-31 z 2. decembra 2015 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Rozsudkom č. k. 2S/171/2015-31 z 2. decembra 2015 Krajský súd v Bratislave podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. Co-51/2015-IBa z 26. mája 2015, ktorým žalovaný potvrdil prvostupňové rozhodnutie Okresného úradu Bratislava, katastrálneho odboru č. C-47/15/ROEP/Podunajské Biskupice z 10. apríla 2015 o námietke žalobcu proti návrhu registra obnovenej evidencie pozemkov (ďalej len „ROEP“) v katastrálnom území S.. Okresný úrad Bratislava, katastrálny odbor, prvostupňovým rozhodnutím podľa § 7 ods. 3 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov nevyhovел námietke žalobcu voči návrhu registra týkajúcej sa zápisu vlastníckeho práva k pozemkom registra "E" katastra nehnuteľností parc. č. X-XXX/XXX - trvalé trávnaté porasty o výmere 1 064 m² a parc. č. X-XXX/XXX - ostatné plochy o výmere 111 m² v prospech Slovenskej republiky v podiele 1/1 v správe Slovenského pozemkového fondu (titulom nadobudnutia: čd 2324/1956, zákon č. 229/1991 Zb.).

Námietku voči návrhu registra žalobca odôvodnil tým, že v PKV č. XXX pôvodné k. ú. E. bol zápis k pôvodnej pozemkovoknižnej parcele č. XXX/X v prospech Československý štát - Miestny národný

výbor Podunajské Biskupice na základe administratívnej dohody z 30. mája 1956, teda národný výbor s týmto pozemkom hospodáril a k 1. máju 1991 ku dňu účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 138/1991 Zb.“) sa stal vlastníctvom Hlavného mesta SR Bratislavy. V odôvodnení preskúmaného rozhodnutia žalovaný uviedol, že predpokladom prechodu vlastníckeho práva z majetku štátu na obec je vlastníctvo Slovenskej republiky a existencia práva hospodárenia národného výboru k 24. novembru 1990. Nakoľko v danom prípade ide o majetok Slovenskej republiky (vychádzajúc zo zápisu v PKV, kde je zapísané vlastnícke právo v prospech: Československý štát - Miestny národný výbor Podunajské Biskupice), je potrebné pozemky zapísať do vlastníctva Slovenskej republiky vzhľadom na druh pozemku a nepreukázanie práva hospodárenia národného výboru s týmito pozemkami. Vlastnícke právo žalobcu nie je možné automaticky odvodzovať zo zápisu v pozemkovoknižnej vložke s poukazom na § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. bez preukázania hospodárenia národným výborom.

Podľa zákona č. 53/1966 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu účinného k 24. novembru 1990 je poľnohospodárska pôda určená na poľnohospodársku výrobu, z čoho s poukazom na § 65 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka a § 4 ods. 1 vyhlášky č. 119/1988 Zb. o hospodárení s národným majetkom podľa žalovaného vyplýva, že právo hospodárenia s poľnohospodárskymi pozemkami mohlo k tomuto dátumu patriť iba štátnym organizáciám, ktorých predmetom bola poľnohospodárska výroba, pričom národné výbory takýmito organizáciami neboli. Národným výborom mohlo právo hospodárenia patriť iba v prípadoch výslovne uvedených vo vyhláške č. 119/1988 Zb. alebo v osobitných predpisoch. Nehnutelnosti v dočasnej správe národného výboru ako aj nehnuteľnosti, ku ktorým mali právo hospodárenia a zároveň ich mali v trvalom užívaní iné ako štátne organizácie, neprešli do vlastníctva obcí, ale zostali vo vlastníctve štátu.

V zmysle § 29 ods. 1 zákona č. 279/1949 Zb. o finančnom hospodárení národných výborov v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 279/1949 Zb.“) národné výbory spravovali národný majetok zverený do ich správy príslušným ústredným úradom po dohode s ministerstvom vnútra a financií. Týmto ustanovením neboli dotknuté právne predpisy o majetku skonfiškovanom a o majetku získanom na účely pozemkových reforiem v zmysle § 31 ods. 2 zákona č. 279/1949 Zb. Tento poľnohospodársky majetok nemali národné výbory v trvalej správe, a teda im mohol byť zverený iba do dočasnej správy v zmysle vyhlášky č. 507/1950 Ú. v. Do trvalej správy národným výborom mohol zveriť poľnohospodársky majetok ústredný úrad a to najmä Povereníctvo poľnohospodárstva alebo po 01.09.1959 prešiel do ich správy podľa vyhlášky č. 158/1959 Ú. v. o správe neprideleného pôdohospodárskeho majetku nadobudnutého z pozemkových reforiem (ďalej aj len „vyhláška č. 158/1959 Ú. v.“). Zápis v pozemkovej knihe v prospech Československého štátu - Miestneho národného výboru Podunajské Biskupice je zo 16.07.1956, kedy sa na takýto majetok nevzťahovali predpisy o správe národného majetku národnými výbormi, resp. keď tieto predpisy umožňovali zveriť národným výborom majetok iba do dočasnej správy, kým sa o ňom definitívne nerozhodne.

S poukazom na § 31 ods. 2 zákona č. 279/1949 Zb. je podľa žalovaného zrejmé, že zápis vykonaný v pozemkovej knihe v roku 1956 je iba dôkazom, že národný výbor mal pozemky len v dočasnej správe.

Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia Krajský súd v Bratislave dospel k záveru o zákonnosti preskúmaného rozhodnutia žalovaného. V odôvodnení rozsudku uviedol, že v prejednávanej veci je pre posúdenie, či predmetné pozemky prešli z vlastníctva štátu do vlastníctva obce rozhodný výklad ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb., teda či pojem právo hospodárenia v sebe zahŕňa iba pojem trvalá správa alebo ide o správu ako takú, ktorá nie je časovo obmedzená a v tom prípade môže ísť nielen o správu trvalú, ale aj o správu dočasnú. Poukázal na to, že v právnej teórii ako aj v judikatúre súdov existujú dva protichodné názory na výklad pojmu právo hospodárenia. Pokiaľ sa žalobca dožadoval aplikácie ním citovanej judikatúry, krajský súd uviedol, že judikatúra sa vyvíja, právne názory sa menia a vzhľadom na jej nejednotnosť ju nemožno automaticky aplikovať na daný prípad. Krajský súd sa stotožnil s právnym názorom vysloveným v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. MCdo/55/01, MCdo/56/01, 4Cdo/46/01, 2Cdo/115/02, 2Cdo/48/2005, nakoľko podľa jeho názoru je potrebné rozlišovať medzi dočasnou správou majetku a hospodárením. Predpokladom

prechodu poľnohospodárskych pozemkov do vlastníctva obcí je vlastníctvo Slovenskej republiky a existencia práva hospodárenia, ktoré patrilo národnému výboru k rozhodnému obdobiu, t. j. k 24. novembru 1990.

Správu národného majetku národnými výbormi konštituoval zákon č. 279/1949 Z. z. Týmto ustanoveniami neboli dotknuté predpisy o majetku skonfiškovanom a získanom pre majetkové reformy. Poľnohospodársky majetok národné výbory nemali v trvalej správe a mohol im byť zverený len do dočasnej správy podľa zákona č. 507/1950 Z. z. Do trvalej správy národných výborov mohol prejsť až po 1. septembri 1959 v zmysle vyhlášky č. 158/1959 Ú. v. V takom prípade by musel byť v pozemkovej knihe zápis odvolávajúci sa na § 3 vyhlášky č. 158/1959 Ú. v. V prípade zapísania takýchto pozemkov v pozemkovej knihe na Československý štát v správe odboru pôdohospodárstva rady ONV ich mali národné výbory k 24. novembru 1990 iba v dočasnej správe, a preto neprešli do vlastníctva obcí.

Inštitút práva hospodárenia s národným majetkom ku dňu 24. novembra 1990 upravoval Hospodársky zákonník a vyhláška č. 119/1988 Zb., ktorá v § 4 ustanovila, že právo hospodárenia patrí tej organizácii, ktorá je poverená úlohami, na plnenie ktorých národný majetok slúži, pokiaľ nie je touto vyhláškou alebo osobitným predpisom ustanovené inak. Národným výborom mohlo patriť právo hospodárenia len v prípadoch uvedených v § 8 ods. 2 a § 10 ods. 1 vyhlášky č. 119/1988 Zb. Žalobca o tejto skutočnosti nepredložil žiadne dôkazy.

Pod pojmom správa majetku štátu treba rozumieť súhrn oprávnení a povinností správcu k tej časti majetku štátu, ktorý mu štát zveril do správy. Zo zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov vyplýva, že s majetkom štátu v dočasnej správe je dočasný správca povinný naložiť bezodkladne podľa tohto zákona a v súlade s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi okrem majetku štátu, ktorý môže využiť v rámci predmetu svojej činnosti alebo v súvislosti s ním. Majetok štátu v dočasnej správe môže dočasný správca do prevodu vlastníckeho práva prenechať do nájmu. Pri nakladaní s majetkom štátu v dočasnej správe sa rozhodnutie o prebytočnosti majetku štátu nevydáva.

Hospodárenie vo všeobecnosti znamená účelné zaobchádzanie s vecou alebo javom.

Dočasnú správu podľa zákona č. 278/1993 Z. z. nemožno podľa názoru krajského súdu zamieňať s právom hospodárenia, resp. pred rokom 1988 so správou národného majetku a veci v dočasnej správe neprešli ex lege do vlastníctva obcí. Rozdiel medzi dočasnou správou majetku a hospodárením spočíva v tom, že pod dočasnou správou sa chápe iba činnosť smerujúca k ochrane a udržiavaniu zvereného majetku. Pod pojmom hospodárenie sa chápe už aj využívanie majetku na jeho hospodársky účel, pričom toto využívanie smeruje k jeho zveľadovaniu a zisku. Súd zastáva názor, že hospodárenie je možné iba v režime trvalej správy za splnenia podmienky, že účel zvereného majetku je v súlade s predmetom činnosti správcu.

Krajský súd poukázal na to, že v pozemkovoknižnej vložke č. XXX bolo vlastnícke právo k pôvodnému pozemku parc. č. XXX/X v celosti zapísané v prospech Československého štátu - Miestneho národného výboru Podunajské Biskupice z titulu administratívnej dohody zo dňa 30. mája 1956. Na tento majetok sa nevzťahovali predpisy o správe národného majetku národnými výbormi. Predmetom činnosti Miestneho národného výboru Podunajské Biskupice nebola poľnohospodárska výroba a žalobca nepreukázal ani postup podľa § 8 ods. 2 alebo § 10 ods. 1 vyhlášky č. 119/1988 Zb.

Vlastnícke právo žalobcu nemožno odvodzovať zo zápisu v pozemkovoknižnej vložke s poukazom na § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. bez preukázania trvalého hospodárenia národným výborom, nakoľko sa vyžaduje kumulatívne splnenie podmienok, ktorými sú vlastníctvo Slovenskej republiky ako aj existencia práva hospodárenia národného výboru k 24. novembru 1990. Vzhľadom na to, že sa nepreukázalo, že by ku dňu účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. vykonávala právo hospodárenia štátna organizácia, ktorej predmetom činnosti bola poľnohospodárska výroba, v zmysle § 59 ods. 3 Hospodárskeho zákonníka ich dočasne spravoval národný výbor. Pozemky v dočasnej správe nemohli prejsť z vlastníctva štátu do vlastníctva obce. V prípade dočasnej správy národného výboru k pozemkom nedochádza k prechodu

vlastníctva na obce podľa zákona č. 138/1991 Zb.

Proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave podal žalobca odvolanie a žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovaného a vec mu vráti na ďalšie konanie. Nestotožnil sa s právnym posúdením veci prvostupňovým súdom. Zákon č. 138/1991 Zb. nehovorí o správe trvalej, či dočasnej, ide len o to, či správa existovala a trvala ku dňu účinnosti zákona č. 369/1990 Zb. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8 Sžo 68/2008, v ktorom najvyšší súd vyslovil záver, že „pokiaľ ide o právny názor krajského súdu vyslovený v napadnutom rozhodnutí, že dočasná správa, ktorá patrila národnému výboru nezakladá prechod pozemkov z vlastníctva štátu do vlastníctva obce, s týmto názorom dovolací súd nesúhlasí, pretože zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, rovnako ani Hospodársky zákonník nerozlišuje právo hospodárenia štátnej organizácie, resp. národného výboru z hľadiska jeho trvalosti alebo dočasnosti. Predpokladom prechodu poľnohospodárskych pozemkov do vlastníctva obcí, a teda právne relevantnou skutočnosťou pre posúdenie predmetnej veci bola existencia práva hospodárenia, ktoré patrilo národnému výboru k rozhodnému obdobiu, t. j. ku dňu 24. 11. 1990, pričom nie je rozhodujúce, že išlo iba o dočasnú správu nehnuteľností.“

Zhodný právny názor vyplýva aj z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 7/02, ktorý v odôvodnení uvádza, že je zrejmé, že v ustanovení § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. je prechod majetku na obce viazaný na súčasné splnenie dvoch podmienok, a teda musí ísť i o inú ako hnuťelnú vec patriacu orgánom miestnej štátnej správy (to znamená, že môže ísť o akúkoľvek (aj poľnohospodársku) nehnuteľnosť, ku ktorej 2. patrilo právo hospodárenia národným výborom (bez rozlíšenia stupňa národného výboru a „trvalosti“ alebo „dočasnosti“ práva hospodárenia), na území ktorých sa nachádzajú. Táto všeobecná zásada transformácie majetku štátu na majetok obcí je v tomto zákone prelomená v prípade niektorých právnych situácií, napríklad do vlastníctva obcí neprechádza nehnuteľný majetok v štátnom vlastníctve, ktorý bol v trvalom užívaní inej než štátnej organizácie, pretože v zmysle § 3 písm. c) zákona 138/1991 Zb. takýto majetok neprešiel do vlastníctva obce.

Podľa názoru žalobcu predmetné nehnuteľnosti prešli podľa § 2 ods. 1 a 7 zákona č. 138/1991 Zb. k 1. máju 1991 do majetku Hlavného mesta SR Bratislavy, nakoľko išlo o nehnuteľné veci v majetku Slovenskej republiky, ku ktorým patrilo ku dňu účinnosti zákona č. 369/1990 Zb., t.j. k 24. novembru 1990, právo hospodárenia národnému výboru. Ak by bolo zámerom zákonodarcu zakotvenie prechodu nehnuteľnosti z majetku štátu do majetku obcí len u nehnuteľností, ku ktorým mal národný výbor trvalú správu, zákonodarcu by to aj do ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. zakotvil.

K záveru Krajského súdu v Bratislave, že predmetom činnosti Miestneho národného výboru Podunajské Biskupice nebola poľnohospodárska výroba a žalobca nepreukázal ani postup podľa § 8 ods. 2 alebo § 10 ods. 1 vyhlášky č. 119/1988 Zb., žalobca uviedol, že z grafickej identifikácie pozemkov je zrejmé, že predmetné pozemky tvoria súčasť záhrad, ktoré patria k niekoľko desiatok rokov starým rodinným domom na S. ulici v C., a teda na týchto pozemkoch nemohla vykonávať poľnohospodársku výrobu v druhej polovici minulého storočia žiadna organizácia, ktorej predmetom by bola poľnohospodárska výroba. Ak teda žiadna takáto organizácia nehospodárila s predmetnými pozemkami, nemohla ani podľa § 8 ods. 2 vyhlášky č. 119/1988 Zb. previesť právo hospodárenia k týmto pozemkom na národný výbor. Žalobcovi nie je tiež zrejmé, prečo by mal preukazovať, že predmetné pozemky odovzdal podľa § 10 ods. 1 vyhlášky č. 119/1988 Zb. do trvalého užívania inej socialistickej organizácie.

Záverom odvolania žalobca uviedol, že zákon č. 138/1991 Zb. nevyžaduje preukázanie trvalej správy, naopak, ak chce niekto prelomiť ustanovenie § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb., musí preukázať, že trvalou správou disponuje iný subjekt a teda je právne bezvýznamné zaoberať sa otázkou dokazovania trvalej správy vykonávanej národným výborom.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu poukázal na to, že argumentácia žalobcu v odvolaní je zhodná s jeho argumentáciou v podanej žalobe, ako aj v správnom konaní. Podľa žalovaného krajský súd dospel k správnomu právnemu záveru, a preto navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu

potvrdil.

Účastník konania - Slovenský pozemkový fond vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že rozsudok krajského súdu považuje za vecne správny a súladný s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu ohľadne posúdenia splnenia podmienok pre prechod nehnuteľností do vlastníctva obce podľa zákona č. 138/1991 Zb. (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. MCdo/55/01 z 29. apríla 2003, sp. zn. MCdo/56/01 z 23. júla 2003, sp. zn. 4Cdo/46/01 z 25. septembra 2002, sp. zn. 2Cdo/48/2005 z 28. novembra 2005, sp. zn. 2Cdo/115/02). Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave potvrdil.

Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok upravujúci v zmysle § 1 písm. a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, a v zmysle § 1 písm. b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, bez nariadenia pojednávania, podľa § 250ja ods. 2 a § 214 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

V prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu, súd postupuje podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti OSP (§ 247 ods. 1 OSP).

Predmetom súdneho prieskumu v prejednávanej veci bolo rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím správneho orgánu, ktorým podľa § 7 ods. 3 zákona č. 180/1995 Z. z. nebolo vyhovievané námietke žalobcu voči návrhu registra obnovennej evidencie pozemkov týkajúcej sa zápisu vlastníckeho práva k dotknutým pozemkom v prospech Slovenskej republiky v podiele 1/1 v správe Slovenského pozemkového fondu (titulom nadobudnutia: čd 2324/1956, zákon č. 229/1991 Zb.).

Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 1 OSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po oboznámení sa s obsahom a dôvodmi odvolania proti napadnutému rozsudku Krajského súdu v Bratislave, po preskúmaní odvolaním napadnutého rozsudku a po oboznámení sa s obsahom pripojeného spisového materiálu, vychádzajúc z ustanovenia § 219 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP nezistil žiaden dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku. Tieto závery spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním najvyšší súd stotožňuje v

celom rozsahu, považujúc právne posúdenie vecí krajským súdom za správne, a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty v prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku k námietkam žalobcu uvedených v odvolaní dopĺňa nasledovné:

Účelom zákona č. 138/1991 Zb. je ustanoviť, ktoré veci z majetku Slovenskej republiky prechádzajú do vlastníctva obcí 1) (Čl. 4 ods. 7 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o československej federácii v znení neskorších predpisov; pozn.) a upraviť majetkové postavenie a hospodárenie obcí s ich majetkom (§ 1 ods. 1).

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb., do vlastníctva obcí prechádzajú z majetku Slovenskej republiky veci, okrem hnutelností patriacich orgánom miestnej štátnej správy, ku ktorým patrilo ku dňu účinnosti osobitného predpisu (zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ktorý nadobudol účinnosť dňom 24. novembra 1990; pozn.) právo hospodárenia národným výborom, na území ktorých sa nachádzajú.

Zo zákona č. 138/1991 Zb. vyplýva, že z vecí, okrem hnutelností patriacich orgánom miestnej štátnej správy, ku ktorým patrilo ku dňu účinnosti zákona č. 369/1990 Zb. právo hospodárenia národným výborom, zákon reštituuje len tie, ktoré boli v trvalej správe orgánov vtedajšej štátnej moci a správy. V zmysle § 29 ods. 1 zákona č. 279/1949 Zb. národné výbory spravovali národný majetok zverený do ich správy príslušným ústredným úradom po dohode s ministerstvami vnútra a financií. Uvedenými ustanoveniami neboli dotknuté právne predpisy o majetku skonfiškovanom a o majetku získanom na účely pozemkových reforiem v zmysle ustanovenia § 31 ods. 2 zákona č. 279/1949 Zb. Obdobne aj k tomuto zákonu vydané Vládne nariadenie č. 90/1950 Zb. v § 6 ods. 6 ustanovilo, že právnou úpravou o správe národného majetku národnými výbormi zostali nedotknuté predpisy o majetku skonfiškovanom a znárodnenom a o majetku získanom na účely pozemkových reforiem, ktorý im bol zverený do dočasnej správy, kým sa o ňom definitívne nerozhodne. Poľnohospodársky majetok teda národné výbory nemali v trvalej správe, a teda im mohol byť zverený len do dočasnej správy, a to aj v zmysle Výhlášky Ministerstva pôdohospodárstva z 5. septembra 1950, ktorou sa vydávajú bližšie predpisy o prechode pôsobnosti Národného pozemkového fondu na Ministerstvo pôdohospodárstva a národné výbory a o prechode obdobnej pôsobnosti Povereníctva pôdohospodárstva na národné výbory č. 507/1950 Ú. v. Poľnohospodársky majetok mohol byť do trvalej správy zverený národným výborom buď ústredným úradom alebo keď v súvislosti s nadobudnutím účinnosti Výhlášky 158/1959 Ú. v., teda po 1. septembri 1959, prešiel do ich správy.

Najvyšší súd dáva v tejto súvislosti do pozornosti aj Vládne nariadenie č. 110/1953 Sb. zo dňa 18. decembra 1953 o správe národného majetku rozpočtovými organizáciami. Podľa § 2 tohto nariadenia sa toto nariadenie vzťahuje na hmotné predmety, ktoré sú národným majetkom v správe rozpočtových organizácií (ústredných úradov a orgánov, národných výborov, ostatných úradov, ústavov, súdov, prokuratúr atď.). V zmysle § 3 tohto nariadenia rozpočtová organizácia spravujúc národný majetok je oprávnená a povinná v mene štátu ako vlastníka so starostlivosťou riadneho hospodára a s obmedzeniami uvedenými v tomto nariadení mať tento majetok v držbe a v evidencii, ochraňovať, udržiavať, zveľaďovať, využívať ho a nakladať s ním, ako to vyžaduje plnenie jej úloh. Podľa § 6 ods. 3 nariadenia je rozpočtová organizácia povinná dbať o poriadok vo verejných knihách, najmä, aby v nich bol zapísaný ako vlastník československý štát a vyznačená jej správa. Ustanovenie § 23 tohto nariadenia pritom stanovuje, že o správe a o nakladaní s majetkom skonfiškovaným, znárodneným a s majetkom získaným pre účely pozemkových reforiem platia dokiaľ s týmto majetkom nebolo konečným spôsobom naložené osobitné predpisy. Z citovaného Vládneho nariadenia č. 110/1953 Sb. zo dňa 18. decembra 1953 teda taktiež vyplýva, že národný majetok bol zverený národným výborom do dočasnej správy, t. j. pokiaľ sa s týmto majetkom konečným spôsobom nenaloží.

V neskoršom období dočasnú správu majetku riešila Výhláška č. 86/1977 Zb. (§ 1 ods. 2 písm. i/), ktorú neskôr nahradila Výhláška č. 61/1986 Zb., ktorá bola účinná v čase prijatia zákona č. 369/1990 Zb. Aj keď vo Výhláške č. 61/1986 Zb. v odkaze platnom pre predmet a rozsahu úpravy podľa § 1 ods.

2 písm. l/ nie je uvedený konfiškačný zákon, ako to bolo vo Vyhláske č. 86/1977 Zb., je zrejme, že toto ustanovenie sa vzťahuje aj na pozemky, ktoré tvoria nepridelený pôdohospodársky majetok nadobudnutý z pozemkových reforiem. Na základe uvedeného, ak išlo o dočasnú správu národných výborov, nie je možný prechod vlastníctva na obec riešiť zákonom č. 138/1991 Zb., nakoľko neboli splnené zákonné podmienky (právo hospodárenia v prospech národného výboru). V ďalšom období bola Vyhláska č. 61/1986 Zb. zrušená zákonom č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu, pričom v zmysle § 5 tohto zákona majetok štátu v dočasnej správe prešiel do správy Okresného úradu Bratislava.

S týmito závermi korešponduje aj výklad Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky ako ústredného orgánu štátnej správy, z 25. januára 2010, č. 306/2010-430, podľa ktorého, ak išlo o dočasnú správu národným výborom neprišlo k prechodu vlastníctva na obec zákonom č. 138/1991 Zb., nakoľko neboli splnené zákonné podmienky (právo hospodárenia v prospech národného výboru). Obdobne v tejto súvislosti možno poukázať i na stanovisko prezentované v prílohe č. 7 Metodického návodu spracovaného a vydaného Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Úradom geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (číslo MN 74.20.73.47.00 z júla 2006) na spracovanie registra obnovennej evidencie pozemkov, v zmysle ktorého bolo konštatované, že nehnuteľnosti, ktoré mali národné výbory k 24. novembru 1990 v dočasnej správe ako aj tie, ku ktorým síce mali právo hospodárenia, ale zároveň ich mali v trvalom užívaní iné než štátne organizácie, neprešli do vlastníctva obcí, ale zostali k 1. máju 1991 vo vlastníctve štátu.

Je potrebné prisvedčiť správnosti záverov krajského súdu, že vlastnícke právo žalobcu k vyššie označeným pozemkom nemožno vyvodzovať len s poukazom na zápis v pozemkovoknižnej vložke, keďže ustanovenie § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. predpokladá súčasné splnenie podmienky existencie vlastníckeho práva Slovenskej republiky ako aj práva hospodárenia národného výboru ku dňu 24.11.1990. Žalobca nepredložil žiaden relevantný dokument, ktorým by preukázal výkon práva hospodárenia národným výborom (či už fakticky alebo právne) ku dňu 24.11.1990.

Najvyšší súd preto s poukazom na vyššie uvedené konštatuje, že v danom prípade podmienky vyžadované § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. splnené neboli, keď právo hospodárenia v prospech národného výboru nebolo preukázané, išlo o nehnuteľnosti v dočasnej správe národného výboru a ako také nemohli prejsť ex lege do vlastníctva žalobcu (obce).

Keďže podľa názoru najvyššieho súdu krajský súd o otázkach, ktoré boli dôvodom na podanie žaloby, rozhodol v súlade so zákonom a keďže najvyšší súd nezistil dôvod na zmenenie alebo zrušenie napadnutého rozsudku, považujúc jeho odôvodnenie za logické, jasné a zrozumiteľné a nezistil v tomto rozhodnutí žiaden rozpor so zákonom, rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods.2, § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 OSP tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, nakoľko žalobca nebol v konaní úspešný a žalovanému zákonný nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.